

teacher–educator]. [Electronic resource]. Access mode: <http://bank.orenipk.ua>. [in Ukrainian].

8. Kichuk, N.V. (2014). Tekhnolohizatsiya profesiynoyi pidhotovky vykhovatelya doshkil'noho zakladu osvity: deyakі aspekty problemy [Technological training of the teacher of a preschool educational institution: some aspects of the problem]. *Scientific and practical journal "Science and Education"*. No. 10, pp. 87–89. [in Ukrainian].

9. Nesterenko, V.V. (2012). *Teoretyko–metodolohichni zasady pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv doshkil'noyi osvity v systemi zaочноho*

navchannya [Theoretical and methodological principles of training specialists in preschool education in the system of correspondence studies]. Odessa: Publishing LLC "Leradruk", 399 p. [in Ukrainian].

10. Ponimanskaya, T. (Ed.). (2007). *Pidhotovka fakhivtsiv z doshkil'noyi osvity za kredytno–modul'noyu systemoyu orhanizatsiyi navchalnoho protsesu* [Training specialists in preschool education under the credit module system of educational process organization]. Teaching method. Manual. Kyiv: Millennium, 244 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.05.2018

УДК 378.1.61

DOI:

Камілла Магрламова, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри мовної підготовки ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України"

АНАЛІЗ СИСТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Вища система освіти Великої Британії є одна з найунікальніших та найскладніших з усіх які існують не тільки в країнах Європи, але і в усьому світі. Комплексна загальна система кваліфікацій та навчальних програм демонструють прозорість та полегшують мобільність персоналу та студентів. Рівень автономії вищих навчальних закладів Великої Британії самий високий порівняно з подібними установами в інших країнах. Більше ніж 150 вищих навчальних закладів та кількість студентів в окремих університетах та коледжах коливається від 500 до більш ніж 150 000.

Відмічено, що невід'ємними складовими системи забезпечення якості професійної освіти та навчання у Великій Британії є національні стандарти кваліфікацій, що базуються на національних професійних стандартах; національна рамка кваліфікацій, рівні якої описані у термінах залікових одиниць. У вищій освіті регулювання кваліфікацій ВНЗ здійснюють за допомогою спеціального документу "Академічна інфраструктура", який містить: рамки кваліфікацій вищої освіти Англії, Вельсу, Північної Ірландії і Шотландії; академічні стандарти з різних галузей знань, у яких описані очікувані результати засвоєння дисциплін, в тому числі уміння та рівень розвитку здібностей, компетенції, специфікацію програм навчання.

Ключові слова: вищі навчальні заклади; кваліфікації; майбутні лікарі; професійна освіта; система освіти.
Лім. 10.

Kamilla Mahrlamova, Ph.D.(Pedagogy), Lecturer of the Language Training Department State Establishment "Dnipropetrovsk Medical Academy of the Ministry of Health of Ukraine"

THE ANALYSIS OF THE QUALIFICATIONAL SYSTEM OF FUTURE DOCTORS IN THE UK

The UK's higher education system is one of the most unique and complex of all that exists not only in Europe but also throughout the world. A comprehensive system of qualifications and training programs demonstrates transparency and facilitates mobility of staff and students. The level of autonomy of higher education institutions in Great Britain is the highest compared to similar institutions in other countries. More than 150 higher education institutions and the number of students in individual universities and colleges ranges from 500 to more than 150,000.

It is noted that the national qualifications standards based on national professional standards are integral parts of the quality assurance system for vocational education and training in the UK; the national framework of qualifications, the levels of which are described in terms of score units. In higher education, the regulation of qualifications of higher educational establishments is carried out with the help of a special document "Academic Infrastructure", which contains: the framework of qualifications of higher education in England, Wales, Northern Ireland and Scotland; academic standards in various fields of knowledge, which describe the expected outcomes of mastering disciplines, including skills and the level of development of abilities, competencies, specification of training programs.

Keywords: higher educational establishments; qualifications; the future doctors; the vocational education; the educational system.

Постановка проблеми. По всій Великій Британії відповідальним органом за встановлення стандартів

та моніторинг на кожному етапі медичної освіти та навчання є Генеральна медична рада (GMC), котра також здійснює нагляд за постійним

професійним розвитком (CPD). Існують різні способи забезпечення високої якості навчання та підготовки кадрів – вони викладені в Програмі Підвищення Якості 2011 року (Quality Improvement Framework). Хоча Генеральна медична рада GMC не має впливу на відбір студентів до медичних шкіл.

Медичні школи вибирають своїх учнів і встановлюють власні навчальні плани, котрі мають відповідати стандартам GMC та досягати тих результатів, що були встановлені Генеральною медичною радою. Школи регулярно перевіряються та подають річний звіт показуючи, як вони дотримуються стандартів освіти.

Національні кваліфікаційні рамки є формальними структурами, які затверджені країнами для визначення їх кваліфікаційних систем. В загальному вони визначають ієрархію кваліфікаційних рівнів у зростаючому порядку та встановлюють основні вимоги до кваліфікацій, що повинні бути присуджені на кожному з цих рівнів. Рамки показують, які кваліфікації знаходяться на одному рівні та вказують на те, як одна кваліфікація може призвести до надання іншої на тому ж, або вищому рівні. Вони описують континуум навчання, який дозволяє помістити будь-які нові кваліфікації в освітню систему. Присудження рівнів кваліфікаціям сприяє точному та послідовному опису та маркетингу кваліфікацій тими, хто їх надає. Національні кваліфікаційні рамки надають контекст поєднанню, огляду та розвитку кваліфікацій. Вони є інструментом як для забезпечення порогу національних академічних стандартів, так і для здійснення правильних порівнянь кваліфікацій на міжнародному рівні (тим самим полегшуючи мобільність студентів). В межах Великої Британії відповідальність за освіту делеговано кожній з чотирьох юрисдикцій. Існують відмінності між чотирма країнами у системах освіти, де присутні кваліфікації, та механізми якими вони регулюються.

У результаті з'явилося безліч різних кваліфікаційних та кредитних рамок. Існують дві паралельні рамки кваліфікацій освіти у вищих навчальних закладах Великої Британії, одна з них стосується Шотландії, інша діє в решті країн Сполученого Королівства: Рамки кваліфікацій освіти у вищих навчальних закладах Англії, Уельсу та Північної Ірландії (FHEQ); Рамки кваліфікацій освіти у вищих навчальних закладах Шотландії (FQHEIS). Ці рамки є основними національними орієнтирами для академічних стандартів у вищій освіті Великої Британії та є формальними компонентами Кодексу якості. Кожна рамка

визначає ієрархію рівнів кваліфікації та описує загальні досягнення, очікувані особами, що отримали основний тип кваліфікації з урахуванням рівнів.

Установам, що надають ступінь у Великій Британії, необхідно використовувати відповідні рамки для встановлення та підтримки академічних стандартів. Від них очікується забезпечення виконання цих рамок під час присвоєння кваліфікацій. Рамки є важливим інструментом для професійних, законодавчих та регуляторних органів (PSRBs) у визначенні та використанні кваліфікацій у контексті їх професійного визнання та акредитації. Рамки також інформують про здатність порівнювати академічні стандарти на міжнародному рівні, особливо в європейському контексті, підтримку міжнародної конкурентоспроможності та сприяння мобільності студентів та випускників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз контенту наукових публікацій показав, що в останні два десятиліття британська система безперервної освіти частіше ставала предметом наукового дискурсу. Основний масив досліджень, присвячений окремим рівням і аспектам системи: медичному (Д. Вольфберг, І. Гальфанович, М. Лощилова та ін.); педагогічному (Н. Ромаєва, Д. Сабирова, Ю. Стрункова, О. Топоркова та ін.); інформаційно-бібліотечному (Т. Лиховид та ін.); вищій освіті (В. Вахштайн, М. Лощилова, С. Моторна, С. Степанова, В. Шестаков та ін.); додатковій (М. Бухіна, О. Топоркова та ін.) освіті; організації доступу до освіти різних верств населення (С. Богданов, І. Яковлева та ін.); управлінню системою освіти (Т. Зарецька, Е. Кананикіна, Е. Чистова та ін.) тощо [1].

Окрім того в науковій літературі зроблені узагальнення робіт науковців, які працюють над проблемою розвитку вищої освіти у європейських країнах (Н. Абашкіна, Н. Авшенюк, В. Бауер, Н. Бідюк, Б. Вульфсон, І. Каган, О. Коваленко, Т. Козак, М. Кольчугіна, К. Корсак, О. Кузнецова, З. Малькова, М. Лещенко, А. Піскунов, Л. Пуховська, А. Сбруєва, Є. Соколов, А. Турчин та ін.). Фундаментальними дослідженнями в галузі реформування британської вищої освіти стали роботи О. Бейна (O. Bain), С. Бергана (S. Bergan), Р. Брауна (R. Brown), Дж. Колдера (J. Calder), Б. Кларка (B. Clark), П. Гарета (P. Gareth) [1].

Мета статті на основі узагальнення висвітлити та проаналізувати основні системи кваліфікацій майбутніх лікарів у Великій Британії.

Виклад основного матеріалу. Болонський процес пропонує, щоб Європейський простір вищої освіти (EHEA) був розроблений як засіб сприяння

взаємному визнанню кваліфікацій, демонструючи прозорість систем та полегшуючи мобільність персоналу та студентів серед вищої освіти в Європі. Однією з основних особливостей Болонського процесу є розробка національної системи кваліфікацій у кожній країні та розробка критеріїв та процедур, які повинні використовуватися кожною країною, для того, щоб переконатись, що її національні рамки є сумісними з загальними рамками кваліфікацій Європейський простір вищої освіти (FQ-EHEA). FQ-EHEA складається з трьох основних циклів. Кожен цикл має загальний дескриптор типових здібностей і досягнень, пов'язаних з завершенням цього циклу [2;3]. Основою кваліфікації вищої освіти в Англії, Уельсі та Північної Ірландії (FHEQ) стала четверта національна структура, яка повинна бути зіставлена з FQ-EHEA [4].

У листопаді 2008 року Агентство з якості в галузі вищої освіти (QAA) підтвердило, що Рамкова кваліфікація вищої освіти в Англії, Уельсі та Північній Ірландії є сумісною з Рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. Ця верифікація є важливою віхою на шляху реалізації цілей Болонського процесу [2; 3].

Система вищої освіти у Великій Британії є складною і має ряд характеристик, які взагалі не зустрічаються в інших країнах Європи. По-перше, існує чотири системи по одному для кожної адміністративної юрисдикції Великобританії: Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. Подібність серед чотирьох є більшою, ніж їх відмінності, тому можна говорити про "систему вищої освіти у Великій Британії", однак їй притаманні певні відмінності. Зокрема, Шотландія, котра завжди мала окрему освітню систему, прийняла особливий підхід до організації освіти на всіх рівнях і, наприклад, використовує систему кредитування та кваліфікації, що охоплює всі рівні діяльності від середньої до вищої освіти. Уельс розвивається у подібному напрямку, тоді як в Англії, хоча і відбувається еволюція, окремий характер вищої освіти з інших рівнів залишається статичним. Відносини між вищими освітніми системами Великої Британії стають все більш складними з 1997 року, коли вона перейшла до системи законодавства у Шотландії, Уельсі та Північної Ірландії. Існує дві окремі рамки кваліфікації вищої освіти: одна для Шотландії – основа для кваліфікації вищих навчальних закладів у Шотландії, 2001 (FQHE) [5; 7], та одна для Англії, Уельсу та Північної Ірландії – переглянуті в 2008 році рамки кваліфікації вищої освіти в Англії, Уельс та Північна Ірландія (FHEQ) [6].

У Великій Британії існують також структури

професійної кваліфікації, котрі керуються Управлінням кваліфікацій та навчальних програм (QCA) [8], а комплексна загальна схема кредитування та кваліфікації в Шотландії – Шотландська система кредитування та кваліфікації (The Scottish credit and qualifications framework) (SCQF) [9] (з яких FQHE є складовою частиною) та Рамки для кредитів та кваліфікацій для Уельсу (Framework for Credit and Qualifications for Wales) (CQFW) [10].

Зважаючи на особливості регулювання системи вищої медичної освіти у Великій Британії щодо використання та впровадження інформаційних технологій, презентуємо перелік документів з можливістю безпосереднього ознайомлення з ними в мережі Інтернет, що є актуальним для забезпечення користувачів вищої освіти необхідною інформацією.

Основні настанови та стандарти для студентів викладені в наступних керівних документах (http://www.gmc-uk.org/education/undergraduate/undergraduate_policy.asp):

Promoting excellence: standards for medical education and training – стандарти медичної освіти та подальшого тренування у Великій Британії.

Outcomes for graduates – вимоги до знань, навичок та поведінки серед випускників медичних університетів Британії.

Medical students: professionalism and fitness to practise – документи, котрі визначають професійні якості студентів-медиків та дають рекомендації медичним школам щодо визначення придатності студентів до професійної практики.

Supporting medical students with mental health conditions – консультація медичних навчальних закладів, включає пропозиції про залучення служби охорони здоров'я, питання придатності до практичної діяльності для студентів із порушенням психічного здоров'я.

Gateways to the professions – дає практичні пропозиції медичним школам для покращення доступності навчальних програм для студентів з обмеженими фізичними можливостями.

Guidance on UK medical education delivered outside the UK – рекомендації для університетів, котрі бажають надавати медичну освіту за кордоном.

Після отримання диплому про базову медичну освіту в одному із медичних навчальних закладів, лікар розпочинає післядипломне навчання, що регулюється наступними документами (http://www.gmc-uk.org/education/postgraduate/standards_and_guidance.asp):

Promoting excellence: standards for medical education and training – стандарти медичної освіти

та подальшого тренування у Великій Британії.

Outcomes for provisionally registered doctors with a licence to practise – вимоги до лікарів першого року навчання у Foundation Programme (F1), коли вони подають заявку на повну реєстрацію.

Excellence by design: standards for postgraduate curricula – вимоги до навчальних планів медичних коледжів та факультетів.

Designing and maintaining postgraduate assessment programmes – рекомендації щодо оцінювання післядипломної освіти.

Generic professional capabilities framework – настанова щодо включення в навчальний план післядипломної освіти тренінги з розширення навичок, необхідних для безпечної та ефективної допомоги пацієнтам, наприклад спілкування, лідерство та безпека пацієнтів.

Generic professional capabilities: guidance on implementation for colleges and faculties – рекомендації коледжам та факультетам про те, як інтегрувати загальні професійні навички у свої навчальні плани.

Equality and diversity guidance for curricula and assessment systems – вимоги, необхідні при затвердженні змін до навчальних програм, іспитів та систем оцінки.

Генеральною медичною радою були затверджені компетенції та обов'язки лікаря, який зареєстрований та має ліцензію на медичну практику. Ці критерії викладені у документі "Good medical practice", виданий у 2013 році. Головною ідеєю цих стандартів є безпека пацієнта та висока якість надання медичних послуг. Невиконання лікарем вказаних вимог може призвести до втрати його реєстрації та права на практику.

Головний постулат документа звучить так: "Пацієнт повинен мати можливість довіряти лікарю своє життя та здоров'я. Щоб виправдати таку довіру ти повинен виказати повагу до людського життя та бути впевненим, що твоя практична діяльність відповідає стандартам, які від тебе очікуються". Стандарти викладені у чотирьох напрямках: знання, навички та виконання; безпека та якість; комунікація, партнерство та робота в команді; підтримка довіри. Кожен з цих розділів містить параграфи з рекомендаціями та роз'ясненнями для лікарів як поводитися в тій чи іншій ситуації, яка може виникнути у процесі спілкування та лікуванні пацієнта, та пропонує можливі шляхи вирішення непорозуміння та конфліктів.

Генеральна медична рада видала цілий ряд документів, котрі регулюють відносини у різних напрямках медицини, та були узагальнені у Good medical practice, (2013).

До них належать:

Leadership and management for all doctors (2012) GMC, London. – Лідерство та управління для всіх лікарів (2012) GMC, Лондон.

Good practice in research (2010) GMC, London. – Передова практика у дослідженні (2010) GMC, Лондон.

Developing teachers and trainers in undergraduate medical education (2011) GMC, London. – Розвиток викладачів та інструкторів у медичній освіті студентів (2011) GMC, Лондон.

Continuing professional development: guidance for all doctors (2012) GMC, London. – Постійний професійний розвиток: посібник для всіх лікарів (2012) GMC, Лондон.

Delegation and referral (2013) GMC, London. – Делегування та направлення (2013 рік) GMC, Лондон.

Good practice in prescribing and managing medicines and devices (2013) GMC, London. – Належна практика у призначенні та використанні лікарських препаратів та обладнання (2013 рік) GMC, Лондон.

Treatment and care towards the end of life: good practice in decisionmaking (2010), GMC, London. – Лікування та догляд наприкінці життя: належна практика у прийнятті рішень (2010 р.), GMC, Лондон.

Making and using visual and audio recordings of patients (2011) GMC, London. – Створення та використання відео та аудіо записів пацієнтів (2011 р.) GMC, Лондон.

Consent to research (2013) GMC, London. – Згода на дослідження (2013 рік) GMC, Лондон.

Confidentiality: good practice in handling patient information (2017), GMC, London. – Конфіденційність: належна практика в опрацюванні інформації про пацієнта (2017 р.), GMC, Лондон.

Confidentiality: disclosing information for education and training purposes (2017) GMC, London. – Конфіденційність: розкриття інформації для навчання та практики (2017) GMC, Лондон.

Confidentiality: disclosing information for employment, insurance and similar purposes (2017) GMC, London. – Конфіденційність: розкриття інформації для працевлаштування, страхування та подібних цілей (2017) GMC, Лондон.

Confidentiality: disclosing information about serious communicable diseases (2017) GMC, London. – Конфіденційність: розкриття інформації про важкі інфекційні хвороби (2017) GMC, Лондон.

Confidentiality: patients' fitness to drive and reporting concerns to the DVLA or DVA (2017) GMC, London. – Конфіденційність: придатність

пацієнтів до керування автотранспортом та звіти до агенції з ліцензування водіїв DVLA або DVA (2017) GMC, Лондон.

Confidentiality: reporting gunshot and knife wounds (2017) GMC, London. – Конфіденційність: повідомлення про вогнепальні та ножові поранення (2017) GMC, Лондон.

Confidentiality: responding to criticism in the media (2017) GMC, London. – Конфіденційність: відповідь на критику в засобах масової інформації (2017) GMC, Лондон.

Guidance for doctors acting as responsible consultants or clinicians, GMC, London. – Посібник для лікарів, що виконують обов'язки відповідальних консультантів або лікарів, GMC, Лондон.

Raising and acting on concerns about patient safety (2012) GMC, London. – Забезпечення та підвищення заходів безпеки щодо пацієнтів (2012 р.) GMC, Лондон.

Maintaining boundaries: Intimate examinations and chaperones (2013) GMC, London. – Дотримання меж: інтимні огляди та супровід (2013 рік) GMC, Лондон.

Maintaining boundaries: Maintaining a professional boundary between you and your patient (2013) GMC, London. – Дотримання меж: дотримання професійної межі між вами та вашим пацієнтом (2013 рік) GMC, Лондон.

Maintaining boundaries: Sexual behaviour and your duty to report colleagues (2013) GMC, London. – Дотримання меж: Статева поведінка та обов'язок повідомляти співробітників (2013 рік) GMC, Лондон.

0–18 years: guidance for all doctors (2007) GMC, London. – 0-18 років: посібник для всіх лікарів (2007) GMC, Лондон.

Protecting children and young people: the responsibilities of all doctors (2012) GMC, London. – Захист дітей та молоді: відповідальність для усіх лікарів (2012 рік) GMC, Лондон.

Consent: patients and doctors making decisions together (2008) GMC, London. – Згода: прийняття спільного рішення лікарем та пацієнтом (2008) GMC, Лондон.

Writing references (2012) GMC, London. – Написання довідок (2012) GMC, Лондон.

Personal beliefs and medical practice (2013) GMC, London. – Особисті переконання та медична практика (2013 рік) GMC, Лондон.

Ending your professional relationship with a patient (2013) GMC, London. – Завершення професійних стосунків із пацієнтом (2013 р.) GMC, Лондон.

Doctors' use of social media (2013) GMC, London. – Використання лікарями соціальних мереж (2013 рік) GMC, Лондон.

Acting as a witness in legal proceedings (2013) GMC, London. – Виступаючи свідком у судовому процесі (2013 рік) GMC, Лондон.

Reporting criminal and regulatory proceedings within and outside the UK (2013) GMC, London. – Звіт про кримінальне та нормативне судочинство у Великій Британії та за її межами (2013 р.) GMC, Лондон.

Financial and commercial arrangements and conflicts of interest (2013) GMC, London. – Фінансові та комерційні угоди та конфлікти інтересів (2013) GMC, Лондон.

Guidance for doctors who offer cosmetic interventions (2016) GMC, London. – Посібник для лікарів, які проводять косметичні втручання (2016) GMC, Лондон.

Openness and honesty when things go wrong: the professional duty of candour, GMC, London. – Відкритість і чесність у випадку хибного результату: відвертість, як професійний обов'язок, GMC, Лондон.

When a patient seeks advice or information about assistance to die, GMC, London. – Коли пацієнт шукає поради чи інформацію про допомогу померти, GMC, Лондон.

Узагальнюючи вищевказані документи, можна сказати, що серед основних вимог щодо професійних вмінь та навичок лікаря у Великій Британії є:

Лікар повинен бути компетентним у всіх аспектах своєї роботи, повинен постійно оновлювати та вдосконалювати свої професійні знання, відвідувати відповідні курси, лекції, семінари, самостійно контролювати та покращувати якість своєї роботи.

Бути ознайомлений із сучасними настановами у своїй сфері діяльності, керівними та законодавчими документами.

Виконувати роботу лише в межах своєї компетенції.

Вільно володіти англійською мовою.

Здійснювати високі стандарти у обстеженні та оцінці пацієнта та його лікуванні. Адекватно оцінювати стан пацієнта (включаючи фізіологічні, душевні, соціальні та культурні фактори), його погляди та переконання.

Висновки. Таким чином, залежно від призначень та необхідності вирішення поточних завдань закладів вищої освіти Великої Британії обирають найбільш привабливі моделі менеджменту якості освіти, проте всі вони повинні базуватися на системі моніторингу, що дозволяє координувати та покращувати свою діяльність на шляху досягнення цілей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильєва Ю. Ю. Ігнатович Е. В. Система неперервного багатоуровневого професійного

образования Великобритании: современные модели непрерывное образование: XXI век. Выпуск 1 (spring 2015) Непрерывное образование: XXI век научный электронный журнал <https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-neprreryvnogo-mnogourovneвого-professionalnogo-obrazovaniya-velikobritanii-sovremennye-modeli>

2. The Bologna Process in higher education / Compatibility of The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area // November 2008 – 3 p. // <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/Bologna-Process-in-HE.pdf>

3. www.elwa.ac.uk/elwaweb/elwa.aspx?pageid=1612

4. www.enic-naric.net

5. www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/qf/overarching.as

6. www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure/FHEQ/EWNI08

7. www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure/FHEQ/SCQF/2001/default

8. www.qca.org.uk

9. www.scqf.org.uk

10. www.wales.gov.uk

REFERENCES

1. Vasileva, Yu. Yu. & Ignatovich, Ye. V. Sistema nepreryvnogo mnogourovneвого professionalnogo

obrazovaniya Velikobritanii: sovremennye modeli nepreryvnoe obrazovanie: XXI Vek [The UK Continuous Multi-level Professional Education System: the Modern Models of the Continuous Education: XXI Century]. *Выпуск 1 (spring 2015) Nепrreryvnoe obrazovanie: XXI vek nauchnyy elektronnyy zhurnal*. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/sistema-neprreryvnogo-mnogourovneвого-professionalnogo-obrazovaniya-velikobritanii-sovremennye> [in Russian].

2. The Bologna Process in higher education (2008). Compatibility of The framework for higher education qualifications in England, Wales and Northern Ireland with the Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. November 3 p. Available at: <http://www.qaa.ac.uk/en/Publications/Documents/Bologna-Process-in-HE.pdf> [in English].

3. Available at: www.elwa.ac.uk/elwaweb/elwa.aspx?pageid=1612 [in English].

4. Available at: www.enic-naric.net [in English].

5. Available at: www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/qf/overarching [in English].

6. Available at: www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure/FHEQ/EWNI08 [in English].

7. Available at: www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure/FHEQ/SCQF/2001/default [in English].

8. Available at: www.qca.org.uk [in English].

9. Available at: www.scqf.org.uk [in English].

10. Available at: www.wales.gov.uk [in English].

Стаття надійшла до редакції 02.05.2018

“Важливо вірити, що талант нам дається не просто так – і що за будь-яку ціну його потрібно для чогось використовувати”.

*Марія Склдовська-Кюрі
французький педагог*

“Ти можеш прожити своє життя щасливо, якщо зумієш йти правильним шляхом і зумієш думати і діяти правильно”.

*Марк Аврелій Антонін
римський імператор*

